

A szingapúri intézményrendszer és a koronavírus-válság

The Singaporean institutional system and the coronavirus-crisis

---

Absztrakt

A tanulmány a COVID-19-válságra adott szingapúri intézményi válaszokat vizsgálja a kormányservek közlései és aktuális hírek, tanulmányok alapján a vírus megjelenésétől számított első öt hónapban. A 2003-as SARS-járvány tanulságaiból kiinduló, megelőző intézkedések bemutatása és az első két hónap részletes elemzése feltárta a gyors, hatékony és összehangolt cselekvési példákat, s a transzparens tájékoztatás mintáit. A meglepő áprilisi fordulat a járvány kitörésében felhívta a közpolitika és a helyi társadalom figyelmét arra, hogy elengedhetetlen a Szingapúrban élő alacsonyan képzett külföldi munkavállalók életkörülményeinek javítása.

Kulcszavak: Szingapúr, intézményi rendszer, COVID-19, koronavírus-válság

Abstract

The paper investigates responses of the Singaporean institutional system on the COVID-19-crisis based on government measures, press releases and recent articles, studies regarding the first five months from the first registered case in the country. It introduces the preparatory steps taken learnt from lessons of the 2003-SARS-epidemic and explores in detail the first two months with COVID-19, how swift, efficient and coordinated actions, transparent communication with the society contained the outbreak. The sudden April turn in the numbers called the attention of public policy and society, that it is indispensable to improve the living standard of the low-skilled migrant workers in Singapore.

Keywords: Singapore, institutional system, COVID-19, coronavirus-crisis

BEVEZETÉS

Szingapúr a világ legglobalizáltabb s legnagyobb népsűrűségű országai közé tartozik. 5,8 milliós lakossága egy Budapestnél alig nagyobb, 692 km²-es területen él. Globális üzleti és turisztikai központ. Az önállóság 55 éve alatt a városállam gazdasági stratégiája központjában a külföldi közvetlen tőkebefektetések (FDI) által ösztönzött expororientált fejlődés áll, miközben a kezdetektől ezzel párhuzamosan erős állami szektort is működtet. A transznacionális vállalatok (TNC-k) kuta-

tója John Dunning egyes empirikus eredmények alapján úgy véli, hogy a nemzetek intézményeinek szerepe és a rendelkezésre álló társadalmi tőke jelentette a kritikus tényezőt, mely megkülönbözteti a gyorsan növekvő nemzeteket a lassabban fejlődőktől (Dunning, 2010; Buckley, 2012). Szingapúr fejlődése e tézis kiemelkedő példája. A városállam az egy főre jutó GDP alapján a világ leggazdagabb országai közé emelkedett, 1996-ban hagyva egykori gyarmatosítóját, az Egyesült Királyságot, majd 2007-ben az USA-t is^[1]. Több, mint ötven éve központi szerepet játszik az ASEAN-ban, a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségében. Az 1997-98-as, majd a 2008-2009-es pénzügyi válságokat követően felerősödő délkelet-ázsiai gazdasági regionalizmus nagymértékben járult hozzá az FDI további gyors ütemű bővüléséhez (Völgyi-Lukács, 2014), melyben tőkeexportőrként is részt vett. Míg az első évtizedek felzárkózása az állam központi befolyásoló szerepével, a Robert Wade (2005) által megfogalmazott “irányított piacgazdaság” elméletével írható le, a kilencvenes éveket követő erősödő verseny, felgyorsult globalizáció közepette a szingapúri gazdasági kormányzás az innovációvezérelt gazdaság felé vette az irányt, erőteljesen támaszkodva nemzetközi vállalatokra, tudósokra, tehetséges fiatalokra. A 21. századi délkelet-ázsiai államokat, különösen Szingapúrt már a “fejlesztő állam utáni – ún. post-developmental state” rendszere jellemzi, ahol a gazdasági szereplők, s így tevékenységük helyszínei is jelentős részben transznacionális vállalatok globális hálózataiba ágyazódtak, s a kormányok közvetett módon, funkcionális területeken hathatnak a tevékenységükre (Yeung, 2016, 221).

A szigetország elmúlt három évtizedét könyvemben (Magasházi, 2018) korábban részletesen elemezve arra a következtetésre jutottam, hogy a szingapúri siker kulcs tényezője az állam és intézményeinek kiemelkedő hatékonysága. A pragmatikus, jó kormányzás, korrupciómentesség, a lojalitással szemben a képességek alapján kiválasztott, magasan képzett és jól megfizetett köztisztviselői kar az alap, melyre a szingapúri intézményrendszer támaszkodik.

A tanulmány a szingapúri intézményi reakciókat vizsgálva szándékozik feltárni azt, hogy miként tud a szingapúri vezetés és a szingapúri társadalom a COVID-19-válság kihívásaival megküzdeni, megfontolandó példát szolgáltatni más országok számára; és melyek azok a területek, ahol a járványkezelés hiányosságokat hozott felszínre. Mivel a szingapúri intézményi hatékonyság fontos pillére a rendszeres, alapos, de közérthető és visszamenőleg is lekövethető írásbeli kommunikáció a társadalommal, az áttekintéshez ezúttal is gazdag elsődleges forrást nyújtanak a kormánysszervek, minisztériumok sajtóközleményei, intézkedései. A dokumentumelemzést kiegészítik a szekunder források, a szingapúri és nemzetközi médiamegjelenések, nemzetközi üzleti tanácsadó cégek elemzései alapján leszűrt következtetések.

Tekintettel arra, hogy a kezdeti kormányzati lépések alapvetően meghatározták a későbbi folyamatokat, az első két fejezetben részletesen mutatom be az első két hónap válságkezelését. A világsajtóban mintapéldaként idézett válságkezelés

[1] GDP folyó áron

2020. április elejétől meglepő fordulatot vett, melyet a harmadik fejezet mutat be, s végül a záró, 4. fejezet foglalja össze az elemzés következtetéseit.

1. AZ ELSŐ HÓNAP

A lakosság etnikai összetételét tekintve az állampolgárok mintegy 75%-a kínai, egykori bevándorlók leszármazottai, és a munkavállalási vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező további népes lakosságcsoporthoz (összlakosság harmada) is sokan Kínából érkeznek. A koronavírus-járvány kínai megjelenése első pillanatától kezdve Szingapúr a veszélyeztetett területek közé tartozott. A kínai járványgóc, Wuhan és Szingapúr között hagyományosan élénk utasforgalom zajlott, amíg a kínai kormány január 23-án Wuhan “karanténba zárásáról” nem döntött. Az előre bejelentett lezárás előtti 3-4 napban érkező wuhaniak voltak azok, akik érkezésük után néhány nappal tüneteikkel megjelentek az egészségügyi rendszerben. Január 23-án mutatták ki a vírust az első esetben, egy Wuhánból családjával érkező kínai férfinél.

A vírus megjelenése a legrosszabbkor történt, hiszen 2020-ban január 25-re esett a legnagyobb kínai ünnep, a holdújév. Ekkor már négy fertőzöttet tartottak nyilván, valamennyi Wuhanból érkező kínai állampolgár, csakúgy, mint az őket követő további 20 fertőzött.

A Wuhanból érkezőktől a vírus a holdújévi ünnepek révén a gyors kontaktuskeresés ellenére eljutott a helyi lakossághoz is. Két egyházi közösségben jöttek létre fertőzött klaszterek. A kapcsolódások feltárása, a versenyfutás a fertőzöttek gyors “kiemeléséért” az első hónapban a WHO szerint is kiemelkedő eredményeket hozott. Klaszter keletkezett február közepén egy elegáns hotelben tartott nemzetközi üzleti rendezvényen, ahol a külföldi résztvevők országukban első esetek egyikeként Anglia, Malajzia és Dél-Korea felé vitték tovább a vírust. COVID-19-fertőzött csoport alakult egy bangladeshieket foglalkoztató építkezésein is. Öt fertőzött beteg kórházba került, szobatársaik a munkásszállóban, utastársaik a reggeli munkásbuszon karanténba kerültek, megelőzve ekkor még a továbbterjedést.

Az esetek transzparens közlése, az esetek közötti kapcsolódások feltárása a lakosság számára könnyebben elfogadhatóvá tette a lépésről lépésre bevezetett korlátozásokat. Az egyes esetek leírásánál feltűntették, hogy a betegek a tünetek megjelenése után merre jártak, milyen orvosi rendelőket, mikor kerestek fel, értesítve ezáltal azokat is, akik abban az időpontban a közelben lehettek. A kormányportál hivatalos adatközlése pedig az anonimitás megtartása mellett, az első COVID-19-fertőzött január 23-i azonosításától kezdve leír minden egyes esetet, a fertőzés eredetét, kapcsolódását más, korábban azonosított esetekhez, visszatekintve a tünetek megjelenésétől eltelt időszakokra. Végül, ha zárult, mikor és miként zárult az eset^[2]. A szingapúri kormány célja volt a kezdetektől a járvány terjedésének lassítása, a fertőzöttség időbeli széthúzása.

[2] <https://www.gov.sg/article/covid-19-cases-in-singapore>

A szingapúri intézményrendszer eredményei mögött a jelenlegi válságkezelésben is az átgondolt, előrelátó tervezés, a stratégiai lépések meghatározása, következetes megvalósítása, a gyors reagálás, szükség esetén gyors pályamódosítás állt. Támaszkodtak a SARS-járvány idején szerzett tapasztalatokra is. A 2003. február végén megfertőződött, nem elég gyorsan felismert első betegről a járvány annak idején rohamosan terjedt, s hamarosan 40 fős klaszterre terebélyesedett. A 2003. július 5-én a WHO által hivatalosan is lezártnak tekintett járványban Szingapúrban 238-an fertőződtek meg (40%-uk egészségügyi dolgozó), 33-an meghaltak. A SARS-járvány, mely a halálos áldozatokon túl komoly gazdasági károkkal járt, fontos tanulságokkal szolgált arról, hogy a válságkezelés alapja a gyors és határozott cselekvés.

1.1. A GYORSASÁG MINDEN TERÜLETEN: A FERTŐZÉS BEJUTÁSÁNAK SZÜRÉSE MÁR HÁROM HÉTTTEL AZ ELSŐ ESET ELŐTT

A Szingapúri Egészségügyi Minisztérium honlapján pontos kronológikus sorrendben visszakereshető a nyilvánosságra hozott több száz intézkedés, sajtóközlemény. 2020. január 2-án, amikor egy különös tüdőgyulladásról érkeztek hírek Wuhanból, azonnal bevezették a lázmérést a Wuhanból érkezőknél a reptőlterén. A kétséges eseteket egyenesen speciális kórházi osztályra szállították. A gyanús esetekről és a betegek állapotáról tájékoztatták a közvéleményt. Az érkezőket ekkor még arról kérdezték, hogy jártak-e Wuhanban a Huanan halpiacon. Január 20-án a holdújévet megelőzően a lázmérést valamennyi érkező kínai járatra bevezették. Január 21-én a járványügyi központ egy közös protokollt adott ki az akkor már COVID-19-ként ismert esetek kezelésére a kórházak és a körzeti orvosok számára. Szingapúrban az előiskolákban^[3], óvodákban bevezették a gyerekek és a dolgozók folyamatos lázmérését, precíz útmutatókkal fokozott higiéniai intézkedéseket javasoltak.

2020. január 23-án, még azt megelőzően, hogy igazolták volna az első koronavírusos megbetegedést, megalakult az Akciócsoport több minisztérium képviselőiből, melyet az egészségügyi és a nemzeti fejlesztési miniszter közösen elnököl. A szakmai vezetés az egészségügyi miniszter kezében van, a nemzeti fejlesztési miniszter a többi minisztérium feladatait koordinálja. A miniszterelnökhelyettes tanácsadó pozícióban vesz részt, és további miniszterek, valamint a szakszervezet vezetője lettek az Akciócsoport tagjai.

Fontos volt, hogy a holdújév után Kínából visszaérkezők ne terjeszthessék a vírust, így valamennyi visszaérkező tanárnak, diáknak és egészségügyi dolgozónak, idősgondozásban résztvevőnek két hétig kötelezően otthon kellett maradnia. Óvodai dolgozók számára fizetett szabadság járt, a szülők igényelhetek támogatást az otthon maradás biztosítására. Egyetemi kollégiumokat, kormányvendégházakat alakítottak át hatóságai karantén helyszínekké. Belépési korlátozásokat rendelték el

[3] Főként angolszász területen az általános iskola előtti korosztály számára létrehozott intézmény.

február 1-jén a Hubei tartományból származó, vagy a megelőző 14 napban ott járt beutazni szándékozókra, melyet ekkor még a WHO is túlzott intézkedésnek tartott.

1.2. MEGELŐZÉS, HIGIÉNYA BETARTATÁSA A LAKOSSÁG ÉS A SZOLGÁLTATÓK KÖRÉBEN AZ ELSŐ ESET MEGJELENÉSÉTŐL

Január 30-án, egy héttel az első eset megjelenése után 5 millió magas minőségű sebészeti maszkot tettek elérhetővé valamennyi szingapúri háztartás számára, háztartásonként négyet. Az igény végül ezt a számot is lényegesen meghaladta. Az árat felszóló nyereszkedők kiszűrése céljából a kormány a vezető internetes portálokkal együttműködött.

A mintegy negyvenezer taxis az állam szervezésében a munkáltatókon keresztül maszkot, fertőtlenítő szert kapott az autójuk napi egyszeri teljes belső fertőtlenítésére, valamint műszert a lázas utasok kiszűrésére. Az elemzés első két hónapos időszakában csupán egy taxisofőr fertőződött, tünetei már az intézkedések bevezetése előtt jelentkeztek.

Kezdetektől kiemelt figyelem övezte az egészségügyi dolgozók felszerelés-vel való ellátását, ahogy a környezeti-, és a kéz-higiéniában a legmagasabb sztenderdek előírását és betartatását. A védőfelszerelések és a szabályok betartása eredményezhette, hogy az első két hónapban egyáltalán nem volt egészségügyi dolgozó a fertőzöttek között.

1.3. A HELYI TERJEDÉS UTÁN SZIGORÚBB RENDELKEZÉSEK BEVEZETÉSE

Február 7-én azonosították az első olyan helyi eseteket, melyeket nem tudtak korábbi, külföldről behozott, ún. "importált" esethez kötni. A veszélyelhárítási szintet egy fokozattal magasabbra, narancs fokozatra emelték. Másnap a lakosság megrohanta a boltokat, kifogyott a rizs, száraztészta és a WC-papír az üzletekből. Az egyik vezető lánc limitálta a vásárolható mennyiséget a legkeresettebb termékekből és ennek, valamint a kormánytól érkező aggodalmat oszlató üzeneteknek köszönhetően hamarosan visszaállt a normális rend.

Beszüntettek valamennyi iskolák közötti eseményt az egyhetes iskolai tavaszi szünet végéig, március 23-ig. Szingapúr legnagyobb egyetemén (NUS) és a Szingapúri Üzleti Tudományok Egyetemén (SMU) ekkor vezették be a digitális távoktatást 50 főt meghaladó csoportok számára. A tanárok, a munkatársak és a diákok napi kétszer kellett, hogy lázat mérjenek, és az eredményt be kellett adniuk. Az egész országban törölték a nagy üzleti és kereskedelmi rendezvényeket.

1.4. A FERTŐZÖTTEK KAPCSOLATAINAK SZIGORÚAN MEGSZERVEZETT AZONOSÍTÁSI MÓDJA

A fertőzöttek körüli kapcsolati kör azonosításáról és karanténba helyezéséről egy helyi állampolgárral készített Skype-interjú, valamint a BBC március 19-i^[4] interjúja egy angol hölgygel azonos protokollt tárt fel. Először telefonon hívták fel, majd három egészségügyi dolgozó kereste fel személyesen az érintett személyt sebészeti maszkban, s elmagyarázták, hogy érintettség folytán kötelezően otthoni karantént rendelnek el, melyről egy megállapodást kellett aláírni. Egyúttal átadtak egy lázmérőt és egy adatlapot azzal, hogy napi három alkalommal adott időben lázat mérjen és jegyezze fel. A karantént ellenőrzők napi háromszor telefonáltak az adatok lekérdezése miatt, s egy véletlenszerű időpontban negyedszer, hogy az állapotáról érdeklődjenek. Mivel tünetek nem jelentkeztek, 14 nap elteltével végezték el a COVID-19 tesztet, s a negatív eredmény alapján felszabadították a karantén alól. Míg a szingapúri interjúpartner a legnagyobb korai klaszterhez, az egyik egyházi közösséghez tartozott, melynek főpásztora egy Wuhanból érkező hívőtől fertőződött, s így nem lepte meg a kontaktuskeresők jelentkezése; ezzel szemben az angol hölgyet teljesen váratlanul érte a telefonhívás. Érintettsége csupán abból eredt, hogy a taxifőőr, akinek a taxijában egy bizonyos napon hat percig utazott, elkapta a vírusfertőzést. Az azonosítást applikáción keresztül taxifoglalás tette lehetővé, mely az "okosvárosként" gyakran hivatkozott Szingapúrban igen elterjedt.

Egy, a fertőzöttek lehetséges kapcsolatait azonosító kórházi dolgozó szerint minden nap délután háromkor kapják kézhez a pozitív eredményeket, s éjjel három óráig, főként a beteggel készített interjú segítségével igyekeznek azonosítani az első kapcsolódási pontokat. Az információt továbbadják az Egészségügyi Minisztériumnak, melynek népes csapata viszi tovább a kutatást. Az azonosítás a telefonon keresztül megkeresésekkel indul, s napi 30–50, időnként 100 nyomozó bevonásával igyekeznek feltárni a fertőzött beteg kapcsolatait. A nyomozók munkáját a Szingapúrt sűrűn behálózó CCTV kamerák is segítik.

2. A MÁSODIK HÓNAP – NÖVEKVŐ KIHÍVÁSOK

Míg az első hónapban a Kínából érkező utazók kiszűrésével és a helyi terjedés akadályozásával komoly eredményeket értek el, – hiszen március 4-én, az első magyarországi eset azonosításakor, másfél hónappal a szingapúri kezdetek után még csak a 112 igazolt fertőzött esetnél tartottak – a következő időszakban a járvány gyorsabban terjedt.

Március közepétől jelentősen nőtt a rés a napi új és a gyógyult betegek között, növekvő terheket róva az egészségügyi ellátásra. Az első haláleset

[4] BBC News, Singapore 2020. március 19. Coronavirus: The detectives racing to contain the virus in Singapore (Detektívek versenye a vírus megfékezésére)

március 25-én, több mint két hónappal a vírus megjelenése után következett be, amikor már egy hónapja küzdöttek a kórházban a 75 éves szingapúri páciens életéért. Szingapúrban az egészségügy kiemelt fejlesztése az elmúlt 15 évben azt eredményezte, hogy jelentős egészségturizmus alakult ki az ASEAN régióból. Március végén az Egészségügyi Minisztérium ajánlást adott ki az orvosok számára, hogy csak a minisztérium által igazolt, kivételes esetekben fogadhatnak külföldről betegeket. A szektorra nehezedő növekvő terhekben a helyi lakosság gyógyítására kívántak koncentrálni.

A megfertőződött betegek kapcsolati hálójának szigorú feltérképezése a járvány elleni küzdelem fő eszközeként megmaradt a második hónapban is. A BBC News március 19-i, egészségügyi minisztériumi forrásra hivatkozó tudósítása szerint a pozitív teszteredménnyel rendelkező esetek 40%-át még a tünetek megjelenése és az orvoshoz fordulás előtt a kontaktuskeresés érte el.

2.1. TRANSPARENTS KOMMUNIKÁCIÓ ÉS A TÁRSADALOM EGYÜTTMŰKÖDÉSE

A kommunikáció előterében az illetékes miniszterek állnak. Lee Hsien Loong miniszterelnök az első két hónapban két fordulópontnál fordult televíziós beszédében a többnemzetiségű lakossághoz, angol, kínai és maláj nyelven. Az ország negyedik hivatalos nyelvét, a tamilt nem beszéli, azt tolmácsolással közölték. Az első alkalom február 8-án volt, amikor megkezdődött a járvány helyi terjedése, majd a második március 12-én, a járvány WHO által globális válsággá nyilvánítását követően. A hivatalos tájékoztatók napról napra jelezték az importált és egyéb esetek arányát az új fertőzöttek között.

A járvány terjedésének fékezése az Egészségügyi és a Munkaügyi Minisztérium közös közleménye szerint a jó személyi higiénia és a magas szintű társadalmi felelősség mellett a beutazások szigorítására, a beutazók karanténba helyezésére, és a fertőzött csoportok pontos körülhatárolására, elkülönítésére vonatkozó intézkedések együttesével igyekeztek a szingapúri egészségügyi válságkezelők válaszolni. Eközben még mindig alapvetően nem állt le a gazdasági élet, kivéve a légitözlekedéshez, turizmushoz kapcsolódó szolgáltatók, s nyitva voltak az oktatási intézmények is.

2.2. VISSZATÉRŐ, BEUTAZÓ ÁLLAMPOLGÁROK, ÁLLANDÓ LAKOSOK, DIÁKOK, TURISTÁK BEUTAZÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

Folyamatosan növelték azon országok számát, amelyekből a beutazást korlátozták, vagy az onnan érkezők számára 14 napos kötelező otthonmaradást (Stay Home Notice) írtak elő az importált esetek csökkentése érdekében. A tényleges otthon maradást ellenőrzik és jelentős büntetést szabnak ki a rendelkezést megszegőkre. Az Egészségügyi Minisztérium sajtóközleménye március 26-án közölte honlapján egy szingapúri állampolgár esetét, aki Indonéziából hazatérve,

az otthon maradási idő alatt ismét kiutazott a közeli indonéz Batam szigetre, majd visszatért 5 nap múlva. Büntetése 10 ezer szingapúri dollár (kb. 2,2 millió HUF) és/vagy 6 hónap börtönbüntetés lehetett a jogszabály szerint. A szándékos előírás-megszegés miatt útlevelét is bevonták.

Importált esetek között volt 5 muszlim szingapúri, akik március 13-án egy malajziai tömeges vallási rendezvényen fertőzöttek meg és hozták haza a vírust. Azt a 10 mecsetet, amelyben a tünetek jelentkezése előtt a szingapúriak megfordultak, az Egészségügyi Minisztérium közzétette, hogy további hívek önkéntes karanténba vonulással, egészségügyi állapotuk figyelésével előzzék meg a betegség továbbterjedését más hívőkre. Március 18-án Malajzia az esetszám hirtelen növekedése miatt két hétre lezárta határait. A bejelentés óriási tumultust eredményezett a maláj-szingapúri határon, a Szingapúrban dolgozó maláj munkások tömegei hazarohantak, hogy két hétre összegyűjtsék a szükséges ruháikat és fordultak vissza szingapúri munkahelyeikre. Több, mint háromszázezer maláj munkavállaló, a munkaerő mintegy 10%-a ingázik naponta Szingapúrba. A szingapúri kormány tízezer szállást biztosított ingyenesen különböző szálláshelyeken, illetve napi 50 SGD-t adott fejjenként szállásbérlés támogatására a maláj határozat két hetére^[5].

Az immáron a világ minden tájáról behozható fertőzések elkerülése érdekében március 18-tól újabb beutazási szigorításokat rendeltek el. Hazatérő állampolgáraik és lakosaik bárholnan érkeztek, 14 napos otthon maradást kellett letölteniük. Az iskolaszünet végeztével, diákok és dolgozók tömegeinek hazaérkezését várták. Az iskolákat a szünet után újra megnyitották. Egyidejűleg a lakosságot határozatlan eltanácsolták a külföldre utazástól. Március 23-án lezárták a határokat a turisták rövid távú beutazása és tranzitja előtt, és a munkavállalási engedéllyel rendelkezők, valamint családtagjaik beutazását is korlátozták. Csak azok a külföldi munkavállalók térhetnek vissza családtagjaikkal Szingapúrba, akik a Szingapúri Munkaügyi Minisztérium igazolása alapján alapvető szolgáltatásokat végeznek (egészségügy, szállítás), a 14 napos karantén betartása mellett.

2.3. BIZTONSÁGOS TÁVOLSÁGTARTÁS BETARTÁSÁRA ÖSZTÖNZÉS

Március végétől újabb szigorító intézkedéseket vezettek be. A munkahelyen és azon kívül rendezett csoportos találkozók részvevőit 10 főben korlátozták. Előírták a minimum egy méteres távolságot egymástól a nem egy háztartásban lakók számára. Külön irányelvek szabályozták ennek megvalósítását a munkahelyen, a szabadidős létesítményekben és az iskolákban.

[5] <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-17/singapore-faces-bigger-contraction-as-malaysia-shuts-borders>

A munkahelyekre vonatkozó szabályozásokat a Háromoldalú Munkaügyi Tanács: Munkaügyi Minisztérium, Munkavállalók Képviselete, Munkaadók Képviselete közösen alakította ki. A munkavállalókat a személyes higiénia, a megfelelő egészségi állapot figyelemmel kísérésére ösztönözték. Ahol lehetséges, javasolták a távmunka bevezetését. Ahol nem volt lehetséges távmunka, biztosítani kellett, hogy egymást váltó csapatok szervezésével, további műszakok bevezetésével, csúsztatott munkakezdésekkel jöjjön létre a megfelelő távolságtartás.

Bezártak a vallási intézmények, színházak, mozik, karaoke klubok. A múzeumok, képzőművészeti galériák és bevásárlóközpontok viszont nyitva maradhattak a távolságtartás szabályainak betartatása mellett. A bevásárlóközpontok tulajdonosainak felelőssége a sorbanállás és a tömegek terelése, az egy méteres távolság betartatása, személyenként 16 m² helyet biztosítva. A végrehajtás megerősítésére 10 ezer SGD pénzbüntetést vagy 6 hónap börtönbüntetést helyeztek kilátásba a Járványügyi Törvény alapján. Végső esetben a működési engedély bevonását is kockázathatja a létesítményt nem megfelelően vezető tulajdonos/igazgató.

Az iskolákban a járvány korai időszakától kezdve életben voltak a járványmegelőző intézkedések, láz mérés, extra tisztítási feladatok, tanárok és alkalmazottak utazásának korlátozása a járvány gócpontjaiba. Végül március 29-től bevezették a heti egy nap digitális oktatást, hangsúlyozva, hogy ismeretes, hogy az oktatás hatékonysága e módszerrel elkerülhetetlenül romlik, ami a PISA-felmérésekben évek óta vezető Szingapúr számára fontos dilemma. Az internet túlterheltségének elkerülése érdekében eltérő napon vehették igénybe az otthonról tanulást az általános iskolák, a középiskolák és az egyetem-előkészítő évfolyamok, valamint a központi nyelvi kurzusok tanulói. (Az óvodák továbbra is minden nap működtek, az egyetemekenél sem történt további változás). Szülők és diákok részletes tájékoztatást kaptak és a rászoruló diákoknak az iskola laptopot biztosított. Az Oktatási Minisztérium egy Gyakran Feltett Kérdések (FAQ) közleményben igyekezett a felmerült/felmerülhető kérdésekre választ adni a szülőknek az egy nap otthoni tanulással kapcsolatban. A speciális oktatást igénylő diákok számára külön digitális tananyagot és szülői tájékoztatást dolgoztak ki. A központi telephelyeken rendezett nyelvoktatást teljesen digitálásra állították át és az iskolán kívüli képzéseket beszüntették a szemeszter végéig, hogy a különböző iskolák diákjai keveredését megakadályozzák. A kihirdetett intézkedés megemlíti, hogy az egy napos "gyakorlat" arra készíti fel a tanárokat, diákokat és szülőket, hogy a járvány esetleges tömegessé válása esetére felkészüljenek a teljeskörű digitális oktatásra.

2.4. A GLOBÁLIS ELLÁTÁSI ÉS TERMÉLÉSI LÁNCOK MEGSZAKADÁSÁNAK HATÁSA

A globális termelési hálózatokkal átszőtt, kis belső piaccal rendelkező Szingapúrban a globális járvány okozta új helyzet egyik napról a másikra alapvetően megváltoztatta a külső feltételeket. A tény, hogy Kínában számtalan gyárat bezártak,

megszakította a globális ellátási láncokat. Különösen érezhető volt ez a szingapúri feldolgozóiparban döntő szerepet játszó elektronikai ipar területén.

“A világ minden harmadik vállalatának van jelentős kínai vásárlója, és a világ vállalatainak 81%-a támaszkodik kínai beszállítókra. A koronavírus-válság óriási globális átrendeződéseket fog hozni ezekben a láncokban” – állapította meg Alex Capri, a Szingapúri Nemzeti Egyetem (NUS) Üzleti Iskolájának kutatója, a német ellátási lánc tanácsadó cég, Kloepfel Consulting februári felmérésére támaszkodva^[6]. Alex Capri a technológiaintenzív ágazatok és a gyógyszeripar területén várja, hogy a vállalatok a helyi régiókba vonulnak majd vissza. A SARS járvány 2003-as kitöréséhez képest a 2019-es adatok alapján a globális termelési hálózatok vonatkozásában alapvetően más a kép. Akkor Kína a világ GDP-jének 4%-át, most pedig 20%-át adja, mely növekedés mögött alapvetően az egyre bővülő globális hálózatok és a hozzájuk kapcsolódó, főként feldolgozóipari FDI áll. A Kínát rendkívüli mértékben bevonó hálózatok kisebb átrendeződése már az USA-Kína kereskedelmi háború, a jelentős vámtarifa-emelések hatására elkezdődött, a kockázatsökkentés érdekében a nagyvállalatok elkezdték diverzifikálni az ellátási láncukat. A COVID-19-járvány által kiváltott válság ezt előreláthatólag nagymértékben felgyorsítja. Az MIT Sloan Management cikke szerint az ellátási láncok megszakadása hónapokon keresztül tart majd, s a folyamatot felkorbácsolhatja a félelem, a hiány körül kialakuló “játék”. Hosszú ideig fog tartani, amíg a járvány előtti logisztikai, inputáramlási folyamatok helyreállnak^[7].

Nemcsak a globális termelési, hanem a lakosság ellátását szolgáló kereskedelmi kapcsolódásokat is újragondolták Szingapúrban, hiszen a kis szigeten az önellátás csak kevés termékből lehetséges. A nemzetközi kereskedelem akadózik, egyes országok exportkorlátozásokat vezettek be. A kormány a legszükségesebb cikkekből igyekszik tartalékolni, rizsbeszerzésébe Thaiföld és Vietnám mellett Indiát és Japánt is bevonja. A másik alapvető élelmiszert, a tésztát pedig megpróbálják mindinkább helyben előállítani.

Mindez az ázsiai regionalizmust két évtizede sikeresen szervező, a világgazdasági alkalmazkodás sok évtizedes tapasztalatával rendelkező Szingapúrban is jelentős termelés- és exportkiesést okoz. Chan Chun Sing Kereskedelmi és Ipari miniszter mégis reménykeltően fogalmazott egy interjújában: “Tisztában vagyunk azzal is, hogy a globális láncok átrendeződése lehetőségeket is teremt Szingapúr számára, hogy a válság után ismét megbízható üzleti központtá váljon”^[8].

[6] <https://www.cnbc.com/2020/03/20/coronavirus-shocks-will-lead-to-massive-global-supply-chain-shuffle.html>

[7] Is It Time to Rethink Globalized Supply Chains? MIT Sloan Management Review 19th March, 2020

[8] The Straits Times, 2020. március 9. Coronavirus: Szingapúr felülvizsgálja készleteit a legszükségesebb cikkekből, diverzifikálja az ellátási láncát

2.5. VÁLASZOK A VÁLSÁGRA AZ ÉRINTETTEKTŐL: KÖZPOLITIKA, ÜZLETI ÉLET, CIVIL TÁRSADALOM

2.5.1. ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉSI ESZKÖZÖK

Nem kétséges, hogy a járvány, a gazdasági visszaesés és a munkanélküliség elleni küzdelem jelentős pénzügyi erőforrásokat igényel. Szingapúr éves tervei április 1-től a következő év március 31-ig tartanak. Így még időben, február 20-án a kormány beépített egy költségvetési előirányzatot a járvány hatásainak kezelésére a 2020-as költségvetésbe. Február 20-án még egy néhány hónap alatt elvouló járványra számítottak és 5,6 milliárd szingapúri dolláros (SGD) (1,2 ezer milliárd HUF)^[9] összeget állítottak a 2020-as költségvetésbe, melyből 4 milliárd SGD Stabilizációs és Támogató Csomagot fogadtak el a munkahelyek megtartása segítése céljából, bértámogatás, átképzési támogatás és közvetlen vállalati cashflow és működési költség támogatásra a leginkább érintett szektorokban. 1,6 milliárd szingapúri dollár értékű Gondoskodási és Támogatási Csomagot pedig a háztartások számára irányoztak elő, kiemelten segítve az anyagilag rászorulókat. A háztartások egyszeri 300 SGD támogatást kaptak, kiegészítve 100 SGD-vel élelmezési utalvány formájában a legszegényebbek részére. Külön kiegészítő támogatás járt az időseknek, közműtámogatások megduplázása a jogosultaknak. Hat milliárd SGD-t határoltak el a tervezett áfaemelés következtében a válság által sújtottak kompenzálására a költségvetés utolsó negyedévére (az áfa még mindig csak 7%). Az emelést 2021 elejére halasztották.

A legérintettebb szektorok vállalkozásainak (turizmus, légitözlekedés, élelmezés és a közlekedési szolgáltatások) bérleti díjmentesség járt, a hotelek a koronavírusos betegek után állami segítséget kaptak a fertőtlenítéshez. A taxisok napi átalány-támogatásban (20 SGD/nap) részesültek három hónapon keresztül a kiesett jövedelem némi kompenzálására, melyet fele-fele arányban állt az állam és a taxit működtető társaság.

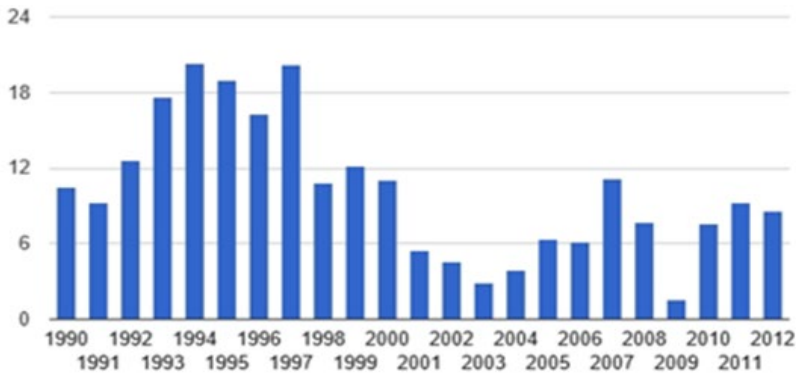
Az esetszám hirtelen növekedésével nyilvánvalóvá vált a kormány számára, hogy a járvány lassabban vonul el, és nagyobb károkat okoz, mint februárban gondolták. A miniszterelnök március 12-i TV-beszéde szerint nem számították rá, hogy mindössze egy hónapon belül ilyen mértékű változások lesznek az egészségügyi helyzetben. Március 26-án, amikor a szigetország már 683 esetet regisztrált, 48,4 milliárd SGD pótlólagos költségvetést szavazott meg a parlament 2020 végéig a koronavírus negatív hatásainak csökkentésére, vállalatok, munkavállalók és a lakosság támogatására.

[9] <https://www.gov.sg/article/cushioning-the-impact-of-covid-19>

A pótköltségvetés támaszkodik a jelentős nagyságú nemzeti tartalékokra^[10], melyből forrásokat a miniszterelnök és az államelnök közös döntése alapján lehet az éves költségvetésbe bevonni. A jelentős évi GDP-arányos tartalék-képződést, valamint abban az 1997-es ázsiai pénzügyi válságot, a 2001-es ún. dotcom válságot és a 2008-as pénzügyi válságot követő megtorpanást, majd gyors visszarendeződést szemlélteti az 1. számú ábra. Hasonló folyamatokra lehet számítani a COVID-19 válsággal összefüggésben is.

1. ábra: A szingapúri államháztartási egyenleg a GDP százalékában, 1990–2012

Figure 1 Government budget balance as percent of GDP, 1990–2012

Forrás: TheGlobalEconomy.com The World Bank

A devizatartalékok 1990 és 2015 között tízszeresére nőttek, 2015-ben a Szingapúri Monetáris Hatóság szerint a hivatalos devizatartalékok 248 milliárd USD-t tettek ki, jelentősen meghaladva a nyugat-európai fejlett országok, vagy az USA devizatartalékait (Magasházi, 2018).

2.5.2. VÁLLALATI KEZDEMÉNYEZÉSEK

Szingapúr nemzeti beruházási vállalata a Temasek Holding, mely részben vagy egészen állami tulajdonban lévő vállalatokat tulajdonol és menedzsel, szintén bekapcsolódott az egészségügyi válságkezelés támogatásába. Február 25-én döntést hoztak a fizetésemelések befagyasztásáról április elsejei hatállyal, ügyvezető igaz-

[10] A szingapúri állam jelentős felhalmozott tartalékait három intézmény, a Szingapúri Monetáris Hatóság (MAS), és két szuverén vagyonalap, GIC és Temasek Holding kezeli, fekteti be a hosszútávú értékmegőrzés céljából. GIC a 6., Temasek a 8. legnagyobb szuverén vagyonalap a világon a legfrissebb rangsor szerint, együttesen több mint 800 milliárd USD értékű eszközöket kezelnek. <https://www.swfinstitute.org/fund-rankings/sovereign-wealth-fund> A nagy mértékű pénzügyi tartalékok a jelentős globális kiterjedtségű, sebezhető kis ország számára a válságok áthidalására nyújt megfelelő hátteret, amint ezt tette a 2001-es, 2008-as válság idején is.

gatói szinttől felfelé pedig a vezetők önkéntesen vállalhatták fizetésük csökkentését 5%-kal, valamint a bónusz egy részét felajánlhatták a COVID-19-járvány megfékezését szolgáló alapba. Ahhoz az összeghez, amely az önkéntes fizetés-csökkenésből és bónuszcsökkenésből adódik, azonos nagyságú összeget tesz hozzá a vállalat közösséget szolgáló célokra. A Temasek Holding hasonló döntést hozott 2003-ban a SARS-járvány és 2008-ban a globális pénzügyi válság esetén is^[11].

Februárban az összegyűjtött forrásból fertőtlenítőszeret gyártottak és csomagoltak a munkatársak, melyet az egészségügyi, szállítási és oktatási ágazat dolgozói részére adományoztak. Márciusban a vállalat egy újabb kezdeményezéssel állt elő. Március 23-tól Szingapúr 1,5 millió háztartása számára, háztartásonként fél liter magas minőségű kézfertőtlenítőt osztott ki 25 ezer aktivista segítségével^[12].

A szingapúri üzleti szektor 1,24 millió SGD pénzbeli támogatást és gyógyszereket küldött Kínába, a járvány által különösen sújtott közösségekhez, valamint Szingapúrban a betegek gyógyításában dolgozóknak, jelentette be a Szingapúri Kínai Kereskedelmi és Ipari Kamara (SCCCI). A kamara tagvállataitól gyűjtötte össze a hozzájárulásokat. A Singapore-China Business Association (SCBA) 10 ezer sebészeti maszkot adományozott a szingapúri egészségügyi dolgozóknak (március 12).

A bemutatott esetek csak kiragadott példák, a gazdasági és a társadalmi összefogás kapcsolódásának lenyomatai.

2.5.3. A CIVIL TÁRSADALOM KEZDEMÉNYEZÉSEI

A válság idején az országban működő karitatív szervezetek jelentősége különösen megnő a szegényebb társadalmi rétegek támogatásában. Ételgyűjtést és ételosztást hagyományosan szervező karitatív egyesületek (Free Food For All, Food From The Heart's, Food Bank, Willing Hearts) a támogatásként kapott árualap és az azt eljuttató aktivisták számának csökkenéséről adtak hírt február közepétől. Az élelmiszerkészleteket a lakosság készletezése tüntette el a polcokról, a vállalati és diákcsoportok, amelyek korábban az adományokat csomagolták és eljuttatták a rászulókhoz, lemondták részvételüket a járvány miatt. A karitatív szervezetek mindent megtettek, hogy továbbra is támogassák a rászorulókat, innovatív módszerként az ingyen élelmiszert tartalmazó "közösségi fridzsidereket" megtöltik az adományozók és élelmiszermentők^[13].

[11] <https://www.straitstimes.com/singapore/health/coronavirus-temasek-freezes-staff-salaries-from-april-to-raise-funds>

[12] <https://www.straitstimes.com/singapore/coronavirus-temasek-foundation-to-provide-every-household-with-500ml-of-hand-sanitiser>

[13] <https://www.channelnewsasia.com/news/cnainsider/food-charities-heart-volunteers-wuhan-coronavirus-singapore-12418782>

1. kép: Ingyen Étel Mindenkinék közösségi hűtőszekrény

Photo 1 Free Food For All's community fridges

Forrás: Channel News Asia. 2020. 02. 12. (Photo: Rauf Khan)

Más társadalmi szervezetek a járvánnyal küzdő egészségügyi dolgozóknak igyekeznek különböző módon segíteni. A Healthcare Heroes Initiative a kórházak egészségügyi dolgozóihoz juttat el magas minőségű ebédcsomagokat, vállalatokat ösztönözve a példa követésére. A Sayang Foundation 500 ezer szingapúri dollárt gyűjtött februárban össze abból a célból, hogy közlekedési utalványokat adjon az egészségügyi dolgozóknak a munkahelyre oda-visszautazásra a fárasztó műszak után. Az “Álljunk ki Szingapúrért” civil szervezet közösségi erőforrás-toborzás platformja, a #BraveHeartSG 2012 óta olyan esetekkel foglalkozik, amelyek egy tervezett eseménnyel kapcsolatban a lakosság félelmeit igyekszik kezelni. Szükség van most az ilyen segítségre is, hiszen a járvány miatt többen ijedten húzódnak el a metrón egyenruhában hazautazó, vagy üzletekben vásárló egészségügyi dolgozóktól. A lakosság köréből a civil szervezet köszönő üzeneteket gyűjt, melyeket az egyik bank által szponzorált élelmiszersomagokkal együtt juttat el a kórházakba. Művészek, iskolai csoportok csatlakoztak virtuális üzeneteikkel a kezdeményezéshez^[14].

Az adománygyűjtő szervezetek 2020. februárban több, mint két millió szingapúri dollárt gyűjtöttek, 67%-kal többet, mint az előző év hasonló időszakában – jelentette be^[15] a Giving.sg “one-stop” adománygyűjtő platform, mely több mint 500 karitatív szervezetet támogat.

[14] <https://www.channelnewsasia.com/news/singapore/covid19-coronavirus-notes-food-health-care-workers-12430704>

[15] <https://www.straitstimes.com/singapore/coronavirus-large-spike-in-donations-on-givingsg-in-february-amid-outbreak-more-than-22m>

2.6. AZ ELSŐ KÉT HÓNAP MÉRLEGE

A Harvard Egyetem Fertőző Betegségek Dinamikájának Központja tanulmányában rámutatott, hogy Szingapúr epidemiológiai felügyeleti és fertőző betegek közvetlen kontaktjait feltáró képességei világméreteken kiemelkedőek. A globális átlagnál háromszor több esetet tárt fel^[16]. A karantén betartását a kormány ösztönzéssel és ellenőrzéssel/büntetéssel egyaránt igyekszik elérni. A munkaadók nem vonhatják le az éves szabadságból a karanténban töltött időt akkor sem, ha távmunkát nem tudnak biztosítani. Az egyéni vállalkozók esetén az állam biztosít napi 100 SGD összeget a kiesett jövedelem pótlására. *A számokat tekintve a vizsgált 2020. január 23-március 23. közötti időszak mérlege a következő: 506 azonosított COVID-19 eset, haláleset nélkül.*

Lee Hsien Loong miniszterelnök március 29-én a CNN riporterének adott élő interjújában visszafogott választ adott a jövőt illetően^[17]. A sikerpéldaként japán és amerikai újságokban kiemelt Szingapúr, Hongkong, Tajvan és Dél-Korea mind-mind más utat választott. A miniszterelnök hátrította, hogy szingapúri sikerről beszéljenek – “ne legyen senkinek az illúziója, hogy nyertünk – még hosszú az út” – válaszolta.

Mégis, milyen lépéseik tekinthetők sikeresnek? – kérdezte a riporter. “Már 17 éve, a SARS-vírus óta készültünk erre – mondta a miniszterelnök. A koronavírus-teszteket és a páciensek kezelését azonnal ingyenessé tettük. (Szingapúrban nem ingyenes az egészségügyi ellátás). Elmagyaráztuk a lakosságnak a személyes higiénia s a távolságtartás jelentőségét. A fertőzött esetek kontaktusainak kutatásához jelentős erőforrásokat mozgósítottunk, páciens interjúk, majd azt követően tipikus “nyomozói munka” segítségével – a szakemberek felhívják a feltárt ismerősöket, ki beszélt kivel, és néhány nap alatt, a lehetséges fertőzötteket karanténban elkülönítik.”

Március 25-én jelent meg a szingapúri sajtóban, hogy kifejlesztettek egy applikációt, mely valamely betegről azonnal megmutatja a közvetlen kontaktusokat (a tőle több mint 30 percen keresztül 2 méteren belül álló embereket), akiket sürgősen értesíteni kell. Ez meggyorsíthatja a lehetséges fertőzöttek kiszűrését azoknál, akik az applikációt alkalmazzák^[18]. A kérdésre, hogy egy paternalista rendszerben talán könnyebb mindezt elérni, a miniszterelnök higgadtan válaszolt. “Nem autokrata módszerekre támaszkodtunk, a rengeteg tájékoztatást, a mit miért teszünk elma-

[16] MedRxiv, The Preprint Server of Health Science, 13.2.2020 Rene Niehus, Pablo M. De Salazar, Aimee Taylor, Mark Lipsitz

[17] CNN Lee Hsien Loong at Fareed Zakaria 2020. március 29. 15.00 GMT A szerző az interjúk rögzítette, lejegyzetelte, s a 2.6 pontban idéz a miniszterelnök válaszaiból.

[18] A Kutassunk Közösén (Trace Together) applikáció, amennyiben a bluetooth funkció be van kapcsolva, azonosítja, hogy kik voltak 2 méteres távolságon belül a beteggel, legalább 30 percen keresztül, március 25-ig néhány napon belül 620.000-en töltötték le. A kifejlesztő GovTech állami kutatóintézet és az Egészségügyi Minisztérium globálisan ingyen rendelkezésre bocsátja majd open source módon.

<https://www.straitstimes.com/singapore/software-for-spore-contact-tracing-app-to-be-free-for-global-use>

gyarázását helyeztük előtérbe, hiszen még ha jó intézkedést is hoz egy kormány, nem hajtható végre, ha nincs bizalom”. A jövőt illetően a járvány igazi végét csak az oltóanyag, vagy a megfelelő kezelés megtalálásában látja, mely 1–1,5 évig is eltarthat.

3. A MEGLEPŐ FORDULAT – KÉT NEHÉZ HÓNAP: ÁPRILIS–MÁJUS

Tekintettel Szingapúr tudatos járvány megelőző felkészülésére, s a szingapúri intézményi rendszer az előző fejezetekben bemutatott gyors és jól szervezett járvány elleni védekezésére szinte elképzelhetetlen, hogy míg az első két hónapban regisztrált összes COVID-19-fertőzött esetszám a március 23-i adatok alapján 506 főt ért el^[19], 2020. június 15-ére már 40 818 főt tett ki az igazolt COVID-19 esetek száma. Az egészségügyi rendszer felkészültségét jelzi ugyanakkor, hogy a közel 5 hónapos időtartam alatt 26-an haltak meg a járványhoz köthetően, s június közepén már csak ketten szorultak intenzív ellátásra. Több mint tízezer, enyhe tüneteket mutató, vagy tünetmentes pozitív teszteredményű COVID-19 páciens közösségi létesítményekben különítenek és látnak el (kiállítási csarnokokból, nem használt reptéri terekből kialakított helyszínekben).

A helyben felgyorsult járványterjedés hatására a kormány 2020. április 7-én (amikor 1 300 volt a regisztrált összes COVID-19-fertőzött esetszám) a szigetország ideiglenes lezárása mellett döntött, melyet “Circuit Breaker” időszaknak neveztek el, (utalva az elektromos megszakítókra, melyek átmeneti megoldással helyreállítják az áramkört). Végül elesett Szingapúr is! – írták a nemzetközi lapok.

Véleményem szerint igen is és nem is. Valóban egyre nagyobb arányban nem érték el a kontaktuskeresők időben a fertőzötteket. A Trace Together (Kutasunk együtt) applikáció, mely iránt Németország is érdeklődött, nem töltötte be a hozzá fűzött reményeket, mivel még június közepén is csak a lakosság mintegy harmada töltötte le az applikációt mobiltelefonjára^[20].

Április 8-án az óvodáktól az egyetemekig az intézmények bezártak. Először egy hónapra tervezve, majd június 1-ig meghosszabbítva, teljes körűvé vált a digitális oktatás. A munkahelyek jelentős része bezárt, vagy – ahol lehetett – otthoni munkavégzésre állt át. A lakosság számára szigorúan előírták az otthon maradási, a maszkviselést az otthonukon kívül.

Időközben láthatóvá vált, hogy a probléma középpontjában a külföldi – Bangladeshből, Indiából, Mianmarból érkezett – építőipari és hajókarbantartó munkások szállásain kialakult járványterjedés állt. A fertőzést a dolgozók Szingapúr indiai negyedéből vitték be, ahol szabadidejüket gyakran töltötték. Április 7-én speci-

[19] <https://www.straitstimes.com/singapore/54-new-coronavirus-cases-in-spore-in-highest-single-day-spike-48-cases-imported>

[20] 2020. június közepén a kutatók végül a mobilapplikáció helyett egy chip mellett döntöttek a kontaktuskeresés gyorsítására. www.vorwaerts.de 2020.06.15. Kampf gegen Corona: Warum Singapur nun auf einen Chip statt auf eine App setzt

ális Állami Ügynökségek Közötti Akciócsoportot hoztak létre a Munkaügyi Minisztérium szervezésében, ekkor a legnagyobb klaszter 88 főt számlált a két legnagyobb magánbefektető által működtetett munkásszálláson Punggol-ban, ahol 20 ezer munkás élt összezsúfolva. A munka az építkezéseken egyébként is megállt, egész munkásszállások kerültek "karanténba", s a munkások az emeletüket sem hagyhatták el.

Átfogó logisztikai akcióval egészségügyi állomások települtek ki orvosi tanácsadással, kiterjedt teszteléssel, hogy az egészséges embereket kiemeljék, laktanyákba költöztessék át. Fertőtlenítőszeret, maszkokat, lázmérőket osztottak, napi háromszori étkezést szállítottak a helyszínekre. A kormány a karanténba került munkások számára biztosította az alapjövedelmüket, hiszen Bangladeshből, Indiában családjaik éltek átutalásaikból. Április 20-án az Akciócsoport együttműködést kezdett a külföldi munkásokat támogató helyi civil szervezetekkel, ekkorra már ezer főre nőtt a napi új igazolt fertőzött esetszám. A Migráns Munkások Központja (MWC) ötezer aktivistát mozgósított, hogy tájékoztassa a munkásokat és visszacsatolást biztosítson tőlük az Akciócsoport felé. A szingapúri állampolgárok és a külvilág először pillantott bele a helyi média videó-közvetítésén keresztül azokba a körülményekbe, ahogyan a bámulatos felhőkarcolókat építő külföldi munkások a mindennapokban éltek, végigkövethették sorsukat a félelemtől a gyógyulásig^[21]. Kötelező otthon maradást írtak elő további 180 ezer külföldi építőipari munkásnak, technikusoknak és családjaiknak is, akik a munkásszállásokon kívül a városban éltek^[22]. Április 23-tól ugyan a csúcserőterekhez képest csökkenő trendet mutat az esetszám, sok tünetmentesen kiszűrt fertőzöttel, de még 2020. június közepén is több száz főt tett ki a napi új esetszám, akik 95-99 %-ban a munkásszállók lakói. A szingapúri állampolgárok között 5-10 fő alatt vannak május közepe óta a napi új esetek.

A járványhelyzetben ingyenessé tett közegészségügy egyformán küzdött minden páciensért. Február 1-jén betegedett meg az a 39 éves bangladeshi munkás, a 42. számú eset, aki február 7-től 2 hónapig mélyaltatásban volt, április közepén került le a lélegeztető gépről és május végén adott köszönő videó-interjút még lábadozva a kórházi ágyból. A tanulmány végleges zárásáig, 2020. július 7-ig 45 140-re nőtt ugyan az igazolt kumulált esetszám, a COVID-19 halálesetek száma maradt 26, s jelentősen csökkent az aktív fertőzöttek száma.

Szingapúr 2020. június 2-án óvatosan elkezdte visszanyitni iskoláit és munkahelyeit, véget ért a "Circuit Breaker" időszak. Az iskolákba egyelőre a végzős évfolyamok (általános iskola 6. középiskola 4. és 5. évfolyam) tértek vissza maszkban, a többi osztály tanulói hetente váltakozva otthon, illetve az iskolában tanulnak^[23]. Kiemelt figyelem irányul az építőipar, hajókarbantartás visszanyitására a külföldi

[21] CNA Insider 2020. április 12. <https://www.youtube.com/watch?v=wq-dygv456w>, 2020. április 17. https://www.youtube.com/watch?v=Qis6_86DIVU

[22] The Straits Times 20.04.2020 180k foreign workers, dependants to stay home from today

[23] <https://www.straitstimes.com/singapore/education/schools-reopen-on-june-2-but-not-all-will-go-back-to-classrooms-daily>

munkásokkal, hiszen ezeket az állásokat a nyolcvanas évek második fele óta nem vállalják a szingapúriak. 40 ezer munkást azonosítottak negatív teszteredmény-nyel, vagy gyógyultnak nyilvánítottak - összességében 60 “fertőzéstől tiszta” munkásszállóban elhelyezve. A Munkaügyi Minisztérium új jogszabályokat hozott, egyelőre csak a munkába járást engedélyezve azoknak, akik egészségesek és a munkahelyük visszanyitott.

Lazításokat rendkívül óvatosan vezetnek be az utazások terén. Turisták beutazása a július eleji állapot szerint továbbra sem engedélyezett, némi lazítás kezdődött a tranzitutasok szállítása terén, melyet arra felhatalmazott légitársaságok számára június 2-től ismét engedélyeznek. Mindazok, akik beutazási engedélyt kapnak Szingapúrba és nem szingapúri állampolgárok, a kormány által kijelölt hotelekben 2 000 SGD (közel fél millió HUF) költség megfizetése mellett kell, hogy letöltsék a 14 napos karantén időt, kivéve, ha megelőzőleg több mint 14 napot július 1-jén már biztonságosnak tekinthető országokban^[24] töltöttek. Ekkor bejelentett lakhelyükön tölthetik a karantén időszakot, ha rendelkeznek ilyen-nel. Az elővigyázatosság indokolt, hiszen a beutazások lazításával párhuzamosan július elejétől ismét hírt adnak “importált” esetekről, akik valamennyien karanténban vannak már a fertőzés megállapításakor. A kínai-szingapúri kapcsolat kiemelt jelentőségét mutatja, hogy június 8-tól a két ország közötti rövid üzleti és hivatalos utak esetén kölcsönösen bevezették az ún. “gyors sávot” a repülőtéren, mellyel a karantén elkerülhető, rövidíthető. Kína esetén csak hat tartományra érvényes e kivételes eljárás. A meghívó vállalat, vagy kormány szerv igényli előzetesen az utazó számára az ún. Biztonságos Beutazási Engedélyt. Indulás előtt legalább 48 órával PCR elvégzett negatív teszteredmény után érkezéskor is szükséges egy újabb PCR teszt, valamint a szálláshelyen maradás, mindaddig, míg nem érkezik meg a teszt eredmény. Kötelező a TraceTogether applikáció letöltése, s emellett a meghívó fél pontosan benyújtja írásban az első 14 nap útvonalát.

Fontos előrelépést jelentenek a munkások életkörülményeinek javítására tett lépések. A zsúfoltság csökkentésére 2020. végéig hatvanezer új szálláshely készül állami forrásból ideiglenesen felépített új létesítményekben, illetve nem használt régi iskola-, gyárépületek átalakításával, a magánüzemeltetők számára is új szabályokat írnak elő. Az állam vállalja, hogy részben kompenzálja a munkáltatók megnövekedett költségeit. A következő 5-10 évben pedig mintegy százezer férőhely jön majd létre újonnan építendő létesítményekben.

[24] Ausztrália, Brunei, Kína, Makaó, Németország, Hongkong, Új-Zéland, Dél-Korea, Tajvan és Vietnám. Forrás: www.gov.uk/foreign-travel-advice/singapore/entry-requirements (2020. 07. 06.)

4. ÖSSZEGZÉS

A tanulmány célja a nemzetközi versenyképességi összehasonlításokban (Schwab, 2019) kiemelkedőnek tartott szingapúri közintézmények COVID-19 válságkezelésének strukturált nyomkövetése elsődleges kormányzati és másodlagos hírforrások alapján. Az elemzés kitekint a globális termelési hálózatokba beágyazott kis nyitott export-orientált gazdaság kihívásaira, a közszféra, üzleti szféra és civil társadalom válaszáira a rendkívüli helyzetben. A szingapúri intézményrendszer COVID-19 válságkezelésének első öt hónapja és a járvány kitörését megelőző intézkedések fontos tanulságokat hordoznak más országok számára is, hiszen ma már a világ csaknem valamennyi országa küzd a járvánnyal és a végső megoldást mindenki az oltóanyagtól várja 1-1,5 éven belül.

Szingapúr intézményi rendszerét kihívások elé állította a járvány, melyre a legtöbb területen előrelátóan, tudatosan felkészült a kormány a 2003-as SARS-járvány tapasztalataiból is okulva. A részletesen kidolgozott járványügyi stratégia megvalósításához magasan fejlett közszolgálati szektor állt készen. A járványmegelőzési dokumentum 2014-es változatában számos lényeges elem szerepel, a távolságtartástól a kontaktuskeresésig, maszkok és lélegeztető gépek tartálékolásig, melyet mára az egész világ megismert^[25].

Az intézményi rendszert érintő átalakítások közül meghatározó jelentőségű volt a egészségügy kiemelt fejlesztése. Az elmúlt 17 évben a World Bank adatai szerint 79-ről 83 évre nőtt a születéskor várható élettartam, s a magas színvonalú közegészségügy lehetővé tette az egészségügyi válság példamutató kezelését, rendkívül alacsony halálozási arányt eredményezve jelen cikk megírásáig.

Az intézményrendszer gyors reakciója a járvány kínai megjelenésekor, a folyamatos és transzparens tájékoztatás a társadalom együttműködési készségét erősítette. A fokozatosság, a kis lépésekben történő változtatások elmagyarázása, az összefüggések bemutatása a fertőzött esetek alakulása és a hozott intézkedések között, a társadalmi bizalom megszerzésének fontos eszközei Szingapúrban. Több, mint két hónapon át nyitva maradtak az üzemek, iskolák, kulturális intézmények. A járvány elleni küzdelemben érintett minisztériumokat és szervezeteket átfogó Akciócsoport az egészségügyi miniszter és a nemzeti fejlesztési miniszter közös vezetésével lehetővé tette az összehangolt cselekvést. A járvány sikeres megfékezése az első két hónapban az elemzés alapján ennek a felkészültségnek és intézményi szervezettségnek volt köszönhető.

A világgazdaságba globális termelési hálózatokon keresztül mélyen beágyazott szingapúri elektronikai ipart már a 2003-as SARS járvány idején is súlyosan érintette a globális ellátási láncok megszakadása. Napirendre került a szigetország gazdasági szerkezetében az elektronikai ipartól való egyoldalú függés

[25] Plan for Pandemic Readiness and Response Plan for influenza and other acute respiratory diseases issued by the Ministry of Health in Singapore in its version revised in April 2014.

csökkentése. Jelentős intézményi és pénzügyi erőforrásokat fordítottak új innovációvezérelt ágazatok, mint a gyógyszerkutatás és a biogyógyszeripar széleskörű meghonosítására, új ágazatspecifikus tudományos és ipari parkokban kiemelt fejlesztésükre (Biopolis, Tuas Biomedical Park). Az amerikai Duke Egyetem és a Szingapúri Nemzeti Egyetem közös orvosi képzése (Duke-NUS Medical School) az amerikai Arcturus Therapeutics gyógyszergyárral együtt COVID-19 oltóanyagot fejleszt^[26], melyet a legfrissebb hírek szerint augusztusban már embereken is tesztelnek. Az értéklánc további szakaszában működő cégek a helyi tömeggyártás kialakítására készülnek. Az elektronikai ágazat visszaesését kompenzálta a biogyógyszeripari, biotechnológiai termékek termelésének és exportjának szárnyalása. Így összességében a szingapúri feldolgozóipar össztermelése végig növekedni tudott, még április hónapban is 13%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Mindezt segítette, hogy az alapvető fontosságú ágazatok mellett a globális termelési hálózatokhoz kapcsolódó vállalatok és beszállítók (pl. elektronika, gyógyszergyártás, vegyipar, repülőgépkarbantartás) kivételes engedélyt kérhettek és dolgozhattak tovább a "Circuit Breaker" ideje alatt. A közvetítő kereskedelemben, szállítmányozásban, turizmusban, légiközlekedésben fontos szerepet játszó városállam azonban így is súlyos gazdasági visszaesés elé néz.

Sajátos tényezőként megjegyzendő, hogy a többségében kínai lakosság, a konfuciánus hagyományok és az 55 éve folyamatosan hatalmon lévő Népi Akció Párt meritokrata, ugyanakkor paternalista vezetési gyakorlata a multikulturális lakosság társadalomformálásában – a tájékoztatás, ösztönzés és büntetés vegyes eszköztárával, nagyobb normakövetést alakított ki az ország lakosságában, mint amely az európai demokráciákra jellemző.

A COVID-19-járvány áprilistól kezdődő szakasza felszínre hozta az alacsonyan képzett, fejlődő országokból érkező építőipari munkavállalók kiszolgáltatottságát, s a komoly egyenlőtlenséget a lakosságban. A hatékony intézményrendszer június elejétől elkezdte fogalmazni a helyes irányba mutató válaszait. A külföldi munkások életkörülményeinek javítására júniustól induló rövid távú kapacitásbővítési projektek mellett a hosszú távú megoldást nemzetközi jó gyakorlatok tanulmányozásával keresi a Munkaügyi Minisztérium által létrehozott speciális akciócsoport. A jó gyakorlatok sikeres adaptálása már beigazolódott az oktatási rendszer elmúlt három évtizedes fejlesztése során. Sokba kerülő tanulság maradt, hogy valamennyi hátrányos helyzetű réteget kiemelt figyelemmel kell kísérni – különösen válság esetén. Június közepéig az éves GDP 20%-át fordította a kormány négy intézkedéscsomagon keresztül válságkezelésre, s többször módosított gazdasági előrejelzése a GDP várható ideai változását jelenleg mínusz 4-7%-ra becsüli, mely az önálló államiság történetének legrosszabb eredménye lenne.

[26] <https://www.straitstimes.com/singapore/health/duke-nus-may-bring-forward-human-trials-of-vaccine-to-august>

IRODALOMJEGYZÉK

- Buckley, P. J. (2012) John Dunning's writings on development: gradualism, agency and meaning. *Transnational Corporations*, 21, 1, pp. 35–44. <https://doi.org/10.18356/d3e73f33-en>
- Dunning, J. H. (2010) *New Challenges of International Business Research, Back to the Future*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing.
- Magasházi A. (2018) *Szingapúr globálisan behálózva - magyar kitekintéssel*. iASK Monográfiák Sorozat. Institute of Advanced Studies. Kőszeg.
- Schwab, K. (ed.) (2019) *The Global Competitiveness Report, 2019*. World Economic Forum, Switzerland.
- Völgyi K.-Lukács E.(2014) A délkelet-ázsiai régió integrációs sikere: az ASEAN egységes termelési bázis. *Tér és Társadalom*, 28, 4, 97–116. <https://doi.org/10.17649/TET.28.4.2601>
- Wade, R. H. (2005) Bringing the state back in: Lessons from East Asia's development Experience. *IPG*, 2, pp. 98–115.
- Yeung H. W. (2016) *Strategic Coupling. East Asian Industrial Transformation in the New Global Economy*. Cornell University Press, Ithaca and London.

SZINGAPÚRI MINISZTERIUMOK HONLAPJAI ÉS KIEMELT DOKUMENTUMAI:

- <https://www.gov.sg/features/covid-19>
- <https://www.moh.gov.sg/covid-19>
- Plan for Pandemic Readiness and Response Plan for influenza and other acute respiratory diseases issued by the Ministry of Health in Singapore, revised in April 2014
- <https://www.moe.gov.sg/>
- <https://www.mom.gov.sg/>
- Advisory to employers on Safe Living measures for foreign worker dormitories. 30. 05. 2020

MÉDIA MEGJELENÉSEK:

- BBC News, Singapore 2020. március 19. Coronavirus: The detectives racing to contain the virus in Singapore
- CNN Lee Hsien Loong at Fareed Zakaria 2020. március 29. 15.00 GMT
- MedRxiv, The Preprint Server of Health Science, 13.2.2020 Rene Niehus, Pablo M. De Salazar, Aimee Taylor, Mark Lipsitz
- MIT Sloan Management Review 19th March, 2020 Is It Time to Rethink Globalized Supply Chains?
- The Straits Times, 2020. március 9. Coronavirus: Szingapúr felülvizsgálja készleteit a legszükségesebb cikkekből, diverzifikálja az ellátási láncát
- Channel News Asia Premier Original: 2020. április 17. Life In Isolation: When A Migrant Worker Gets COVID-19 In Singapore
- The Straits Times 20.04.2020 180k foreign workers, dependants to stay home from today

INTERNETES FORRÁSOK:

- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-17/singapore-faces-bigger-contraction-as-malaysia-shuts-borders>
- <https://www.channelnewsasia.com/news/cnain Insider/food-charities-heart-volunteers-wuhan-coronavirus-singapore-12418782>
- <https://www.channelnewsasia.com/news/singapore/covid19-coronavirus-notes-food-healthcare-workers-12430704>
- <https://www.cnbc.com/2020/03/20/Coronavirus-shocks-will-lead-to-massive-global-supply-chain-shuffle.html>
- <https://www.straitstimes.com/singapore/coronavirus-large-spike-in-donations-on-giving-g-in-february-amid-outbreak-more-than-22m>
- <https://www.straitstimes.com/singapore/coronavirus-temasek-foundation-to-provide-every-household-with-500ml-of-hand-sanitiser>
- <https://www.straitstimes.com/singapore/education/schools-reopen-on-june-2-but-not-all-will-go-back-to-classrooms-daily>
- <https://www.straitstimes.com/singapore/health/coronavirus-temasek-freezes-staff-salaries-from-april-to-raise-funds>
- <https://www.straitstimes.com/singapore/health/duke-nus-may-bring-forward-human-trials-of-vaccine-to-august>
- <https://www.vorwärts.de/artikel/kamp-gegen-corona-singapur-chip-statt-app-setzt>